

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

45. Christ. Nanchin. virtutes egregiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

putant, & heroico grandius, de quo tamen Neophitus iuuenis stupenti ethnico quoddam diebus verno tunc ieiunio inclusis ieiunaret; doctè satisfecit, aens olim se quoque cultorem dæmonum, eorum dierum iis ieiunia consecrasset; nunc se adoratorem veri Dei patrem non fore pudori ferendo, atque opprobrio, nisi tantum saltem veri Dei honorati, & amori daret quantum dæmoni olim tribuisset. Duo triæ ex multis subiicio de priuatorum heroicis dotibus in coniecturam plurimorum quos hinc iusto maior numerus excludit. Christianum Mandarinum quidam in aula Nandhinensi clarus, filiis dederat pædagogum, formæ præstantis & periculosa, huius amore puella famula ad infamiam capta, post tentatum frustra & sollicitatum diu & sapius, & blanditiis omnibus iuuenis pudorem, repetita crebro repulsa ardentior & impudentior, denique illum egregio munere conuenit, sui erga illum amotis pignore, testata si reiceretur, se nolle vivere, nec fore repulsa superstitem. Acceptum munus fortissimus iuuenis ad Mandarinum defert, causam muneris narrat & molestissimam ac diuturnam flagitiosa puellæ impudentiam; ac mihi quidem, ait, ruptum pectus ante dissiliat, quam impuro amori aditum præbeam. Cæterum quia improbilissima femina perferre diutius importunas molestias iam non queo, & hoc turpius furit, quod validius à me reicitur, aut ipse te oro pro tua potestate de remedio videris, aut certò certius, exinde domum tuam pedem non infero. Nihil motus ad hæc Mandarinus, imò ait exinde te domi libentius quam antea volo, nec minus quam filium diligo, de puella securus in posterum esto. Quicquid puellaris amentia, & amorum finxit, meo imperio, & consilio finxit. Probare volui quantum tibi tuto fidere possim, & credere; experiri præterea libuit, an Christiana lex vt passim dicitur transformaret vos in aliam naturam, meliorem communi, an duraret vos in virtutem quandam, humana fortiorem. Puella quidem deinceps à iuvene constanter abstulit, & Mandarinus hoc inter Sinas impudicissimos castimonie Christianæ inusitatum prodigium cum admiratione prædicauit.

Addo huic feminam, mensium paucorum Neophitam, sed virtute & animo masculam, nomine Luciam. Dùm grassabatur Nanchini Scin aduersum Christianos, iussa est pro tribunali se sistere Christianismi, eiusque prædicatrix: bonum factum, inquit, vel enim detur occumbere quòd Christum prædicarim, vel quòd eius causam animosè defenderim, vivere; utrumque mihi in voto est. Oppertenti dictum diem, misit matrona Christiana duos filios suos Literatos qui eius causam patrocinentur; illa remisso comiter eorum obsequio, si subeunda mors, inquit, pro Christi fide, defensione non egeo; si defendenda Christi fides, hoc ipsa præstabo. In prætorio itaque spectantibus frequenti, solitòque tortorum, & cruciatuum apparatu, rogata num sectaretur legem Patrum, eamque passim aliis suaderet, & persuaderet; de se vt respondit; de aliis intulit, vrinam dicendo &

E c c . 2.

4r.
Christ. Nanchin. virtutes egregia.

prædicando tantum possem, nulla esset Nanchini femina, quæ mollet esse Christiana, postea de bono religionis Christianæ, & miseris ethnicorum, tam magnificè dixit & solidè, tantæque iudicis approbatione, & adplausu, vt parum abfuerit quin acculatores infantis heroinæ damnarit ad verbera, iis ergo probrosa increpatione à conspectu amoris, absoluit accusatam, magni vt erat animi feminam plurimum laudauit; Christiani gratiis Deo actis, defensionem liberam sanctæ legis gratulati sunt victrici, & domunculam vsque exhibere illi honorem Comitatus; eò ferè vnà cum accusatores aduenissent, excusata Christianæ legis ignoratione, facti veniam poposcerunt. In ea que sequitur fuit erroris aliquid potius, quàm culpæ; Christiano nuptiarum ex iis vni qui erant Patribus carceris socij; hæc solitudinem pertasa, teste omni probitatis suæ, ac pudoris carentem, bona mariti cum venia, secessit apud patrem suum; illuc ex quo intravit, tumultuarii mox ethnicus, & inhumanus senex, & continuò deinceps afflictam laceffere, quicquid morosa improbitas, & malus dæmon linguæ suggereret vomendo, vt à Christo abductam ad sua idola reuolueret. Hæc vbi maritus post dies aliquot accepisset, reciperet se domum mandauit, se pudoris ipsius vnice securum, nolle religionis eius constantiam ob inanes metus in discrimen adduci, & tanta molestia vexari. Domum redux matronam in somnis conspicit augustiorem humana specie, vultu seuerum inter, & placidum dubio. Quærit imaginibus quid factum, quæ solito loco minimè cernebantur. Abdidisse illas in tutum se ait, ne qua iniuria tum illæ, tum ipsamet earum causa violaretur, tyranno Scin Christianum nomen immanissimè agitante. Matrona blandè reprehensam pusilli animi, & diffidentia, monet eas reponat suo loco, precandi coram iis, consuetudinem instauret; mariti curam Deo integrè committat; cuius ille pro causa pugnat, eius innocentiam defensurum. Postremò vrget, pannosque ad ore infantis filioli quibus prævocabatur amoueret quod illa euigilans, nihil præter fortuitum somnium censuit; materno tamen vel amore, vel boni genij instinctu stimulata, exiit, infantemque in cunis reperit, reuolutis in faciem pannis tantum non animam agere. Inde in fletus vberes effusa, & timiditatis petita venia, icones sacras loco restituit, & coram de more ad vsque auroram precibus insistit. Tunc sui præ gaudio vix capax maritum adit, visum narrat, Christianos vna Christi causa, non vno carcere detentos magnopere reficit, promissione illa peculiaris curæ quàm pro iis gerebat cuius ipsi pro causa vitam ponere gestiebant.

Considerant fluctus tam diuturnæ, tamque à me prolixè narratæ tempestatis, & cœpere nostri è suburbanis latebris prodire, quas illi handquaquam mortis & carceris, sed profligandæ religionis metus straserat; si confidentius Rescripti Regij maiestatem spernere obstinassent. Quamquam nec eæ quidem cuiquam illorum fuere otiosæ, sed centenis ali-

quot

quot ethnicorum ad Baptismum perductis frugiferæ. Præter culturam Neophytorum assiduam, sed pompæ ac publico cauentem.

Nunc tempus mutandi prolixissimi argumenti, & suspiciendi cum multis sapientibus Sinarum, diuini arcanum consilij, cuius nutu in Sinas Tartari subeunt, dùm Euangelij præcones, & Christi lex ab austro extra Sinas à Rege pellitur, fuitque strages impressionis illius in regnum prior, imperij aditus quod subinde tentatum, paucis denique ab annis Tartari occuparunt, magno Religionis veræ compendio. Certis enim ad nos perlatum est literis P. Ioannem Adamum Scial familiariter vsùm comitate qua dignabatur illum Tartarus Sinarum Imperator, impetrasse ex eo nostris vndecumque gentium venissent, liberos in Regnum aditus, facultatem diuinæ legis promulgandæ, & ædificandi Deo templa, nulli Mandarinorum iuri, potestative obnoxiam. Iam si velim belli huius causas, casusque persequi, vbique Sinenibus funestos, longè extra lineas iero, meque ab iis idcirco libenter abstineo ne illos impugnem, qui longè ab iis diuersa scripserunt quos rerum gestarum habemus testes panè oculos, dumtaxat ex his libellum hic reddo quo Præses Senatus bellici, Sinarum Regem Vanliè conuenit anni 1618. Augusto mense, quòd multa ex eo in præsens non parum faciant. [Hoc, aiebat, imperij vestri sexto & quadagesimo, Luna sexta, Scianscius tribunalis Pimpu Pechinensis hunc Regi libellum porrigit, occasione Tartarorum qui perfracto à Septemtrione magno muro, in Leaotunum Prouinciam inundarunt. Terogat ò Rex quàm demississimè! vt rem tanti cures, ararium sine mora pandas, militem conscribas, comteatum pares. Eam ob rem opus est vt noris quod Mandarinum sub muro agentes Septemtrionali, hoc mense me monent. Tartaros nimirum tota illa Prouincia affixis palam programmatis edixisse, tantum sibi esse hominum & armorum quantum opus sit ad hunc orbem Sinarum subiugandum; diem quoque prælio dixisse, atque obiisse. Per apertum intereà murum egisse nostros in effusam fugam, ingentem eorum cepisse numerum, eosque pridè quàm confligeretur sacrificasse, magnis vocibus Duces suos, Pechini Regem acclamantes. Ducit aliquot centena hominum millia; neminem ex iis non egregiè armatum. Prodiere in pugnam ex nostris Duces octo supra nonaginta: duo in iis supremi; milium millia trecenta, pugnatum, debellati Sinæ, Duces duodequadraginta periere, alter ex duobus supremis; caesorum numerus infinitus; capta multa millia; proculcati in fuga, & receptu ad mille, interfecti ex Præfectis Sexcenti; viciniore campo vrbes tres habitatoribus vacuas, eodem prælio occuparunt. Ad hæc tam funesta conuenimus Colaus & cæteri aulæ istius Mandarinum, consulturi vnà de vitando tam præfenti, & graui periculo. Videtur cælum, dicere liceat, iratum nobis, pro hostibus stare, alioquin iis ad tantam nostrorum non fauisset stragem, nec primo impetu tres vrbes subegissent cælo vindice

Ecc 3

45.
Sinus Tartari
ingr. dùm
Christi lex
eiicitur.

47.
Admonitio
acerrima ad
Regem Sin.